EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 18.11.2020
COM(2020) 746 final

Suositus

# NEUVOSTON SUOSITUS

## euroalueen talouspolitiikasta

{SWD(2020) 276 final}

Suositus

# NEUVOSTON SUOSITUS

## euroalueen talouspolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 136 artiklan yhdessä sen 121 artiklan 2 kohdan kanssa,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroalueen talous ajautui covid-19-pandemian seurauksena äkillisesti syvään taantumaan vuoden 2020 alkupuoliskolla, ja se on edelleen haavoittuva terveyskriisin jatkumisen vuoksi. Covid-19-kriisi on aiheuttanut useita suuria kysyntä- ja tarjontapuolen häiriöitä, joiden seurauksena BKT:n odotetaan supistuvan 7,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Elpymisen ennakoidaan nyt olevan vuonna 2021 hitaampaa kuin aiemmin odotettiin, ja suuri tuotantokuilu, joka on noin –7,0 prosenttia suhteessa potentiaaliseen BKT:hen vuonna 2020, ei sulkeudu ennen vuoden 2021 loppua. Pandemian kehittymiseen liittyviin talousnäkymiin sekä talouden toimijoiden käyttäytymismuutoksiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Kansallisella ja unionin tasolla muun muassa Next Generation EU -paketin kautta toteutetut ripeät toimet ovat ratkaisevalla tavalla auttaneet kompensoimaan joitakin häiriön kielteisiä seurauksia ja vakauttamaan markkinoita. Yksityinen kulutus ja investoinnit ovat kärsineet huomattavasti, mikä on puolestaan vaikuttanut kielteisesti hintoihin ja palkkoihin. Myös työmarkkinanäkymät ovat heikentyneet seitsemän vuoden myönteisen kehityksen jälkeen. Työttömyyden kasvua ovat kuitenkin hillinneet kaikissa jäsenvaltioissa onnistuneesti toteutetut kunnianhimoiset politiikkatoimet (esim. työajan lyhentämisjärjestelyt ja muut tukitoimet joukkoirtisanomisten ja suurten tulonmenetysten ehkäisemiseksi) sekä työvoimaosuuden pieneneminen, kun työnhausta luopuneet työntekijät ovat poistuneet työmarkkinoilta ja tehtyjen työtuntien kokonaismäärä on vähentynyt.

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

(2) Covid-19-kriisi kasvattaa taloudellisia eroja euroalueen jäsenvaltioiden välillä. Erot johtuvat useista tekijöistä, joihin kuuluvat muun muassa covid-19-sokin voimakkuus ja ajoittuminen, sellaisten alojen suhteellinen koko ja taloudellinen merkitys, joilla ihmisten välillä on paljon lähikontakteja (esim. matkailu- ja majoitusala), ja käytettävissä olevan julkisen talouden liikkumavaran erot. Nämä erot vaikuttavat luottamukseen, investointeihin ja kasvunäkymiin sekä alueellisiin eroihin, jotka olivat olemassa jo aiemmin, mutta jotka saattavat nyt pahentua. Pidemmällä aikavälillä on vaarana, että covid-19-kriisillä on pysyviä kielteisiä vaikutuksia potentiaaliseen kasvuun ja tuloeroihin, kun inhimillinen ja fyysinen pääoma (sekä aineellinen että aineeton) vähenevät. Tämä saattaa heikentää työvoiman tuottavuuden ja tulojen kasvua entisestään.

(3) Unionin nopea ja voimakas reagointi muun muassa Next Generation EU -välineen ja siihen sisältyvän elpymis- ja palautumistukivälineen kautta on lujittanut markkinoiden luottamusta ja osoittanut jäsenvaltioiden yhtenäisyyden niiden toteuttaessa koordinoituja toimia talouskasvun käynnistämiseksi uudelleen sekä taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn lujittamiseksi. Lisäksi välittömästi kriisin puhjettua sovittiin useista uusista välineistä koko unionia ja euroaluetta varten. Nämä välineet tarjoavat turvaverkon työntekijöille (eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen SURE-tukivälineen kautta[3]), yrityksille (Euroopan investointipankin järjestelmän kautta) ja jäsenvaltioille, jotta voidaan vakauttaa valtioiden rahoituskustannuksia muun muassa Euroopan vakausmekanismin puitteissa toteutettavan pandemian kriisitukivälineen kautta[4]. Unionin politiikkatoimiin sisältyy myös vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivointi ja tilapäiset puitteet EU:n valtiontukisääntöjen salliman jouston hyödyntämiseksi.[5] Koheesiopolitiikan varoja on koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoitteen kautta (CRII ja CRII+)[6] kohdennettu uudelleen sinne, missä niitä tarvitaan eniten.

(4) Hyvin suunniteltujen toimenpiteiden toteuttaminen Next Generation EU:n ja sen tärkeimmän välineen eli elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa auttaa jäsenvaltioita käynnistämään kasvua edistäviä uudistuksia ja lisää investointien määrää ja laatua, mikä palvelee selviytymiskykyä sekä vihreää ja digitaalista siirtymää koskevien tavoitteiden saavuttamista. Näin voidaan auttaa kasvattamaan inhimillistä pääomaa ja tukea työntekijöiden onnistuneita ammatillisia siirtymiä, jotka yhdessä koheesiopolitiikan varojen ohella ovat keskeisen tärkeitä koheesion varmistamiseksi, tuottavuuden lisäämiseksi ja taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn parantamiseksi. Keskeistä ovat EU:n kasvutavoitteet ja kansalliset rakenteelliset haasteet, jotka on esitetty muun muassa vuosien 2019 ja 2020 maakohtaisissa suosituksissa. Vuotuisessa kestävän kasvun strategiassa[7], jolla edistetään näitä tavoitteita, esitetään seitsemän lippulaivahanketta: 1) energiantuotannon tehostaminen, 2) kunnostaminen, 3) lataus ja tankkaus, 4) yhteenliittäminen, 5) nykyaikaistaminen, 6) mittakaavan kasvattaminen, 7) uudelleen- ja täydennyskoulutus. Lippulaivahankkeet ovat yhteisiä haasteita, jotka edellyttävät koordinoituja investointeja ja uudistuksia. Jäsenvaltioiden olisi

[3] EUVL L 159, 20.5.2020, s. 1–7.
[4] https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf
[5] EUVL C 91I, 20.3.2020, s. 1–9, EUVL C 112I, 4.4.2020, s. 1–9, EUVL C 164, 13.5.2020, s. 3–15, EUVL C 218, 2.7.2020, s. 3–8.
[6] EUVL L 99, 31.3.2020, s. 5–8.
[7] COM(2020) 575 final.

kanavoitava investointeja, toteutettava uudistuksia ja yhdennettävä edelleen arvoketjujaan lippulaivahankkeiden osa-alueilla. Ehdotuksessa elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaksi asetukseksi säädetään muun muassa, että euroalueen jäsenvaltioiden elvytys- ja palautumissuunnitelmien on oltava johdonmukaisia euroalueen talouspolitiikasta annetussa neuvoston suosituksessa yksilöityjen haasteiden ja painopisteiden kanssa. Tämä johdonmukaisuus olisi otettava huomioon elvytys- ja palautumissuunnitelmien arvioinnissa.

(5) Euroalueella tarvitaan politiikkayhdistelmää, joka on kasvua tukeva, koordinoitu, kokonaisvaltainen ja johdonmukainen, jotta voidaan lieventää covid-19-pandemian vaikutuksia. Tarkoituksena on rajoittaa kielteisiä pitkän aikavälin vaikutuksia työmarkkinoihin, vähentää merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia eroja, puuttua epätasapainoihin ja muihin makrotalouden kannalta merkittäviin riskeihin ja yleisemmin keskipitkällä aikavälillä välttää potentiaalisen talouskasvun kannalta kielteisiä seurauksia. Euroalueen politiikkayhdistelmän kolmen keskeisen ulottuvuuden – raha-, finanssi- ja rakennepolitiikan – keskinäinen johdonmukaisuus on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa kasvua tukeva politiikan kokonaisviritys euroalueella.

(6) Euroopan keskuspankin (EKP) oikea-aikaisilla rahapoliittisilla interventioilla on pyritty pitämään rahapolitiikan välittymiskanavat toiminnassa ja turvaamaan hintavakaus keskipitkällä aikavälillä. EKP on ilmoittanut julkisen ja yksityisen sektorin omaisuuserien huomattavista lisäostoista, joiden yhteenlaskettu määrä on 1 470 miljardia euroa ja jotka toteutetaan omaisuuserien osto-ohjelman (APP, 120 miljardia euroa vuoden 2020 loppuun saakka)[8] ja pandemiaan liittyvän arvopaperien osto-ohjelman (PEPP, 1 350 miljardia euroa ainakin vuoden 2021 puoliväliin saakka)[9] puitteissa.

(7) Finanssipolitiikan virityksen ennustetaan olevan erittäin elvyttävä vuonna 2020 ja säilyvän kasvua tukevana vuonna 2021 sekä euroalueella että kansallisella tasolla. Kansallisten finanssipolitiikkojen koordinointi vakaus- ja kasvusopimusta kaikilta osin noudattaen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan reagoida tuloksellisesti covid-19-sokkiin ja varmistaa talous- ja rahaliiton asianmukainen toiminta. Komissio katsoi 20. maaliskuuta 2020, että EU:n talous oli vakavassa taantumassa ja että edellytykset vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoimiseksi täyttyivät. Jäsenvaltioiden valtiovarainministerit tukivat tätä päätelmää.[10] Jäsenvaltiot ottivat käyttöön mittavia julkisen talouden toimenpiteitä hillitäkseen pandemiaa ja tarjotakseen tukea, muun muassa poikkeuksellista likviditeettitukea, pandemiasta eniten kärsineille ihmisille ja yrityksille etupäässä myöntämällä takauksia yrityksille ja pankeille luotonsaannin varmistamiseksi. Lisää koordinoitua finanssipoliittista tukea on tarkoitus tarjota EU:n tasolla erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen kautta.

(8) Covid-19-pandemian taloudellisilla seurauksilla on laajoja kielteisiä vaikutuksia julkiseen talouteen. Kun terveys- ja taloustilanteen salliessa finanssipolitiikan tavoitteeksi palautetaan maltillisella tasolla olevan julkisen talouden rahoitusaseman saavuttaminen keskipitkällä aikavälillä muun muassa lopettamalla asteittain

8 EUVL L 157, 15.6.2016, s. 28–32.
9 EUVL L 91, 25.3.2020, s. 1–4.
10 https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/

yrityksille ja kansalaisille suunnatut tukitoimenpiteet, edistetään julkisen talouden kestävyyden varmistamista keskipitkällä aikavälillä. Tämä olisi toteutettava siten, että samalla lievennetään kriisin sosiaalisia ja työmarkkinavaikutuksia. Uudistukset, joiden tarkoituksena on parantaa kansallisten talousarvioiden koostumusta ja varmistaa julkisen talouden kestävyys pidemmällä aikavälillä, myös ilmastonmuutos ja terveyshaasteet huomioon ottaen, vaikuttavat erityisen merkityksellisiltä. Parantamalla kansallisten talousarvioiden koostumusta erityisesti menojen uudelleenarvioinnin ja toimivien julkisia hankintoja koskevien puitteiden avulla voidaan luoda kipeästi kaivattua julkisen talouden liikkumavaraa. Myös vihreän budjetoinnin käytännöillä voidaan auttaa vastaamaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ympäristönsuojeluun liittyviin haasteisiin. Asianmukaiset, tehokkaat ja osallistavat terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmät tarjoavat kipeästi kaivattua suojaa sitä eniten tarvitseville, toimivat tärkeinä automaattisina vakauttajina ja auttavat turvaamaan julkisen talouden kestävyyttä. Vastaavasti uudistukset, joilla tehostetaan työvoima-, pääoma, tuote- ja palvelumarkkinoiden toimintaa, lisäävät potentiaalista tuotantoa ja auttavat välttämään kielteiset lyhyen aikavälin vaikutukset kokonaiskysyntään, kunhan ne toteutetaan ja ajoitetaan asianmukaisesti.

(9) Covid-19-kriisin vuoksi uudistukset, joiden tarkoituksena on tehdä verojärjestelmistä tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia, ovat entistä tärkeämpiä. Koska työn verokiila on useimmissa euroalueen jäsenvaltioissa edelleen suuri, uudistukset koskevat muun muassa verorasituksen painopisteen siirtämistä kohti veropohjia, jotka ovat vähemmän haitallisia työvoiman tarjonnan, tuottavuuden, investointien ja kasvun kannalta, ottaen samalla huomioon tähän liittyvät jakaumavaikutukset. Lisäämällä ympäristöverotuksen ja/tai ulkoisten vaikutusten muiden hinnoittelumuotojen käyttöä voidaan edistää kestävää kasvua, kun luodaan kannustimia vihreämpään toimintaan. Aggressiivisen verosuunnittelun ja veronkierron vastaisilla toimenpiteillä, joita toteutetaan sekä kansainvälisesti että Euroopan unionissa, verojärjestelmistä voidaan tehdä tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia. Lisäksi talouden globaalistumisen ja digitalisoitumisen takia paikka, jossa arvo syntyy, ei enää kytkeydy verotuspaikkaan. OECD:n puitteissa pyritään parhaillaan kehittämään maailmanlaajuisen konsensuksen pohjalta ratkaisua haasteisiin, joita talouden digitalisoituminen aiheuttaa verotukselle.

(10) Erityisen tärkeää on aikaistaa uudistuksia, joilla puututaan investointien pullonkauloihin ja tarjontapuolen rajoitteisiin, sillä covid-19-sokki on luonut valtavasti epävarmuutta ja vaikuttanut haitallisesti investointeihin. Keskeisen tärkeitä ovat toimenpiteet EU:n varojen käytön nopeuttamiseksi sekä resurssien vaikuttava ja tehokas hyödyntäminen erityisesti niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat tältä osin jäljessä ja joissa merkittävä osa investoinneista rahoitetaan EU:n varoilla. Uudistuksilla, joiden tarkoituksena on keventää yritysten hallinnollista taakkaa (esim. julkishallinnon digitalisointi, ml. sähköinen tunnistaminen, oikeuslaitoksen uudistukset) ja ehkäistä varojen väärinkäyttöä (esim. korruption, petosten ja rahanpesun torjunta[11]), voidaan parantaa liiketoimintaympäristöä ja tukea investointeja, työllisyyttä ja yritysten perustamista.

(11) Covid-19-kriisi on aiheuttanut huomattavia tulonmenetyksiä useille yrityksille ja vaarantaa yritysten vakavaraisuuden kaikkialla euroalueella. Toimivilla

[11] Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan EU:n kehyksen täytäntöönpanon parantamisesta, COM(2019) 360 final, 24.7.2019.

maksukyvyttömyyssäännöillä on keskeinen rooli väliaikaisista ongelmista kärsivien elinkelpoisten yritysten tukemisessa ja elinkelvottomien yritysten hallitussa markkinoilta poistumisessa. Parantamalla maksukyvyttömyyssääntöjä voidaan myös osaltaan puuttua järjestämättömien lainojen todennäköiseen lisääntymiseen ja ylläpitää talouden luotonsaantia helpottamalla pankkien taseiden siivoamista ja tukemalla valtioiden rajat ylittäviä investointeja pidemmällä aikavälillä. Tässä yhteydessä on hyväksytty uudelleenjärjestelyä ja uutta mahdollisuutta koskeva direktiivi (2019/1023)[12], jossa vahvistetaan kaikkien jäsenvaltioiden kansallisia maksukyvyttömyyslakeja koskevat vähimmäisvaatimukset sen varmistamiseksi, että taloudellisissa vaikeuksissa olevilla velallisilla on käytettävissään ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevat puitteet, että ylivelkaantuneet yrittäjät voivat hyötyä veloista vapauttamisesta ja että kaiken tyyppisiä maksukyvyttömyysmenettelyjä tehostetaan. On tärkeää, että tämän direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpano etenee. Euroopan komissio ilmoitti lisäksi syyskuussa 2020 julkaistussa pääomamarkkinaunionia koskevassa toimintasuunnitelmassa[13] pyrkivänsä vähimmäistason yhdenmukaistamiseen tai suurempaan lähentymiseen muiden yritysten kuin pankkien maksukyvyttömyyttä koskevilla kohdennetuilla osa-alueilla. Sen lisäksi jäsenvaltiot voivat arvioida edelleen maksukyvyttömyyssääntöjensä tehokkuutta ja vaikuttavuutta kansainvälisten parhaiden käytäntöjen pohjalta ja korjata jäljellä olevat puutteet.[14]

(12) Syventämällä edelleen tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoita ja mukauttamalla euroalue digiaikaan voidaan merkittävällä tavalla tukea kasvua, lähentymistä ja palautumiskykyä. Yhteinen raha ja sisämarkkinat ovat yhdessä edistäneet parempien edellytysten luomista talouden vakauttamiselle ja pitkän aikavälin kasvulle. Covid-19-kriisi on lisännyt digitaalisten välineiden käyttöä, korostanut digitaalisten sisämarkkinoiden merkitystä ja nopeuttanut digitaalisten ja käteisrahattomien maksutapojen käyttöönottoa. Sisämarkkinat ovat kuitenkin edelleen puutteelliset erityisesti palvelujen ja varsinkin vähittäiskaupan ja asiantuntijapalvelujen alalla. Sisämarkkinat voivat rajoittaa hintojen jäykkyyttä, joka haittaa sekä rahapolitiikan välittymismekanismeja että talouden häiriönsietokykyä. Sisämarkkinat tukevat osaltaan tuotannontekijöiden liikkuvuutta, joka antaa eri aloille, alueille ja jäsenvaltioille mahdollisuuden minimoida häiriöistä johtuvat taloudelliset kustannukset (esim. työttömyys). Jotta voidaan lisätä edelleen tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoiden yhdentymistä, on poistettava kaikki tarpeettomat jäljellä olevat rajoitukset, parannettava markkinavalvontamekanismeja ja toteutettava toimenpiteitä, joilla varmistetaan hallinnolliset valmiudet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

(13) Työmarkkinoiden yhdentymistä ja työmarkkinasiirtymiä parantavat uudistukset ja investoinnit sekä huomion kiinnittäminen erityisesti digitaalisiin ja vihreisiin työpaikkoihin ovat keskeisen tärkeitä, jotta voidaan parantaa taloudellista ja sosiaalista palautumiskykyä ja tukea elpymistä. Välittömillä kansallisilla ja unionin tason kriisitoimenpiteillä on rajoitettu kielteisiä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia työntekijöihin. Samaan aikaan useat pitkäaikaiset uudistukset on

[12] EUVL L 172, 26.6.2019, s. 18–55.

[13] COM(2020) 590 final.

[14] Euroryhmä on määritellyt joukon periaatteita, joihin kuuluu muun muassa velkaongelmien varhainen tunnistaminen ja mahdollisuus hyödyntää varhaisessa vaiheessa toteutettavia uudelleenjärjestelymenettelyjä. Katso https://www.consilium.europa.eu/fi/meetings/eurogroup/2016/04/22/

toteutettava mahdollisimman nopeasti: vaikuttavat aktiiviset työvoimatoimenpiteet, mukaan lukien yksilöllinen tuki, koulutusjärjestelmien laadun ja inklusiivisuuden parantaminen koulutustulosten parantamiseksi varhaiskasvatuksesta alkaen, vahvat uudelleen- ja täydennyskoulutustoimet, investoiminen aikuiskoulutukseen ja verkko-oppimisalustoihin, osaamisvajeiden paikkaaminen, työikäisen väestön heikoimmassa asemassa olevien segmenttien – muun muassa nuorten ja pitkäaikaistyöttömien – työllistymismahdollisuuksien parantaminen ja sukupuolten välisen kuilun poistaminen. Edistämällä laadukkaiden työpaikkojen luomista ja parantamalla työehtoja ja -oloja erityisesti varmistamalla riittävät vähimmäispalkat ja puuttumalla työmarkkinoiden segmentoitumiseen voidaan olennaisesti tukea kestävää ja osallistavaa elpymistä. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulla ja keskitetyllä sopimisella on tärkeä rooli politiikkojen onnistuneessa suunnittelussa ja toteutuksessa.

(14) Kriisissä automaattisina vakauttajina toimivien, riittävien, osallistavien ja kestävien terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmien saavutettavuus on tärkeää taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn kannalta. Nämä järjestelmät auttavat ylläpitämään kohtuullista elintasoa ja kansanterveyttä, jotka ovat olennaisia tuottavan talouden kannalta kaikissa suhdannekierron vaiheissa. Jäsenvaltioiden on edelleen pidettävä etusijalla investoinnit, joilla tuetaan terveydenhuollon uudistuksia ja terveydenhuoltojärjestelmien palautumiskykyä. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin[15] täytäntöönpano on keskeisellä sijalla politiikkojen ohjaamisessa. Kriisin hetkellä on entistä tärkeämpää varmistaa riittävä sosiaaliturva kaikille, olipa kyse laadukkaasta terveydenhuollosta ja pitkäaikaishoidosta tai toimeentulon turvaamisesta kaikille työntekijöille, myös epätyypillisessä työsuhteessa oleville ja itsenäisille ammatinharjoittajille. Useat jäsenvaltiot ovat toteuttaneet väliaikaisia tulotuki- ja sosiaaliavustustoimenpiteitä erittäin pienitulosten ja heikossa asemassa olevien ryhmien sekä sellaisten työntekijöiden hyväksi, joilla ei ole oikeutta työttömyysturvaan. Toimenpiteitä on toteutettu etuuksien, tukikelpoisuusperusteiden ja luontoissuorituksina tarjottavien palvelujen osalta. Sosiaaliturvajärjestelmien riittävyyttä ja kattavuutta on vahvistettava siten, että varmistetaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.

(15) Viime vuosina on edistytty merkittävästi, mutta pandemian taloudelliset seuraukset ovat aiheuttaneet uusia paineita rahoitusalalle. Euroalueen pankkien tappionsietokyky oli kriisin alkaessa parempi kuin ennen maailmanlaajuisen finanssikriisin puhkeamista. Yhdessä raha- ja finanssipoliittisten toimenpiteiden kanssa tämä on auttanut välttämään markkinarahoituksen ehtojen kiristämisen kriisin alkuvaiheen jälkeen ja varmistanut luotonannon jatkumisen yksityiselle sektorille. Kriisi aiheuttaa todennäköisesti lisäpaineita pankkien jo ennestään alhaiselle kannattavuudelle ja järjestämättömien lainojen osuudelle sekä pankkisektorin ulkopuoliselle rahoitussektorille, joka on kärsinyt ulosvirtauksista ja arvostustappioista, jotka on saatu katettua vain osittain. Tämä voi haitata luotonantoa, joka on välttämätöntä elpymisen kannalta. Nopeat ja mittavat politiikkatoimet ovat tukeneet luottamusta ja auttaneet säilyttämään makrotalouden vakauden. Riskien lieventämiseksi on ratkaisevan tärkeää katkaista yrityssektorin haavoittuvuuksien ja rahoitusalan riskien välinen takaisinkytkentä ja puuttua rakenteellisiin heikkouksiin, jotta voidaan lujittaa kannattavuutta. Valtioiden

[15] Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10–15.

lainatakausjärjestelmät auttavat suojelemaan yrityksiä ja pankkisektoria, mutta samalla ne luovat ehdollisia vastuita jäsenvaltioiden talousarvioihin. Ilman toimivaa järjestelmää, jossa elinkelpoiset yritykset voidaan erottaa elinkelvottomista, maksukyvyttömyysmenettelyjä koskevan moratorion ja järjestämättömien lainojen lainanhoitojoustojen pidentäminen tuo mukanaan vaikeita päätöksiä, sillä se saattaa johtaa varojen kohdentumisen vääristymiseen ja kasvattaa tappioita mahdollisen konkurssin yhteydessä.

(16) Talous- ja rahaliiton rakenteen viimeistely on edelleen keskeisen tärkeää. Korjaamalla jäljellä olevat puutteet voitaisiin parantaa edelleen euroalueen vakautta ja häiriönsietokykyä ja vahvistaa euron kansainvälistä roolia, joka on pysynyt viime vuosina pitkälti vakaana. Sen lisäksi, että Next Generation EU -välineellä on lyhyen aikavälin vakauttamistehtävä ja tärkeä rooli elpymisen tukemisessa, sen avulla voidaan vaikuttaa talous- ja rahaliitoon pidemmällä aikavälillä. Parantamalla euroalueen häiriönsietokykyä tulevien häiriöiden varalta ja laskemalla liikkeeseen huomattavasti euromääräisiä velkapapereita, myös vihreitä ja sosiaalivaikutteisia joukkovelkakirjoja, voidaan lisätä korkealaatuisten euromääräisten velkapapereiden markkinoiden syvyyttä ja likviditeettiä ja tällä tavoin lujittaa euroa kansainvälisenä varantovaluuttana. Siitä huolimatta talous- ja rahaliitosta puuttuu vielä tärkeitä osatekijöitä, kuten pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin viimeistely. Pankkiunionin vahvistaminen on edelleen keskeistä, jotta voidaan varmistaa rahoitusvakaus, vähentää finanssialan pirstoutumista ja turvata talouden luotonsaanti kriisiaikoina. EVM:n uudistuspakettiin liittyvän työn loppuun saattaminen on ensisijainen tavoite, ja siihen sisältyy varautumisjärjestelyn käyttöönotto yhteistä kriisinratkaisurahastoa varten. Varautumisjärjestely olisi saatava toimintaan mahdollisimman nopeasti, edellyttäen, että riskien vähentämisessä on edistytty riittävästi. Lisäksi olisi jatkettava ratkaisujen etsimistä, jotta voidaan poistaa nykyjärjestelyn rajoitteet likviditeetin tarjoamisessa kriisinratkaisun keinona. Pääomamarkkinaunionin viimeistely on keskeinen tavoite, kuten syyskuussa 2020 annettu uusi toimintasuunnitelma osoittaa. Vahva ja kestävä talous- ja rahaliitto on tärkeä myös sitä varten, että voidaan lujittaa euron kansainvälistä asemaa ja varmistaa unionin taloudellinen ja rahoituksellinen autonomia, josta komissio aikoo antaa tiedonannon. Samalla kunnioitetaan kaikilta osin unionin sisämarkkinoita ja toimitaan avoimella ja läpinäkyvällä tavalla euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita kohtaan,

SUOSITTAA, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat toimia yksinään muun muassa elvytys- ja palautumissuunnitelmiensa kautta ja yhdessä euroryhmän puitteissa vuosina 2021–2022 seuraavasti:

1. Elpymistä tukevan politiikan virityksen varmistaminen

Terveysuhkan jatkuessa finanssipolitiikan olisi pysyttävä kasvua tukevana kaikissa euroalueen jäsenvaltioissa koko vuoden 2021 ajan.

Politiikkatoimet olisi räätälöitävä vastaamaan kunkin maan olosuhteita, ja niiden olisi oltava oikea-aikaisia, väliaikaisia ja kohdennettuja. Koska talouskehityksen heikkenemisen riskejä esiintyy edelleen, jäsenvaltioiden olisi jatkettava toimien koordinointia, jotta pandemiaa voidaan hoitaa tuloksellisesti, ylläpitää taloutta ja tukea kestävää elpymistä.

Epidemiologisten ja taloudellisten olosuhteiden salliessa lopetetaan vaiheittain tukitoimenpiteet yrityksille ja kansalaisille siten, että voidaan samalla lieventää kriisin sosiaalisia ja työmarkkinavaikutuksia, ja harjoitetaan finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on

saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja.

Jäsenvaltioiden olisi jatkettava uudistuksia, joilla vahvistetaan terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmien kattavuutta, riittävyyttä ja kestävyyttä.

Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota julkisen talouden toimenpiteiden laatuun. Parannetaan julkista varainhoitoa, erityisesti investointeja, vihreää budjetointia ja julkisia hankintoja koskevaa säännöstöä. Hyödynnetään menojen uudelleenarviointeja, jotta voidaan kohdentaa julkiset menot paremmin elpymisen ja palautumiskyvyn tarpeisiin.

2. Lähentymisen, palautumiskyvyn sekä kestävän ja osallistavan kasvun edistäminen

Lievennetään riskiä, että erot kasvavat edelleen, ja lujitetaan euroalueen taloudellista ja sosiaalista palautumiskykyä toteuttamalla uudistuksia, joilla vahvistetaan tuottavuutta ja työllisyyttä, varmistetaan resurssien sujuva kohdentuminen ja parannetaan markkinoiden ja julkishallinnon toimintaa, sekä lisäämällä elpymistä tukevia julkisia ja yksityisiä investointeja tavalla, joka on sopusoinnussa oikeudenmukaisen ja osallistavan vihreän ja digitaalisen siirtymän kanssa.

Lisätään edelleen tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinoiden yhdentymistä, digitaaliset palvelut mukaan luettuina, poistamalla tarpeettomat rajoitukset, tehostamalla markkinavalvontaa ja varmistamalla riittävät hallinnolliset valmiudet.

Varmistetaan aktiivisen työvoimapolitiikan vaikuttavuus ja tuetaan varsinkin vihreään ja digitaalitalouteen suuntautuvia alanvaihtoja. Edistetään oikeudenmukaisia työehtoja ja -oloja ja puututaan työmarkkinoiden segmentoitumiseen. Varmistetaan työmarkkinaosapuolten tosiasiallinen osallistuminen politiikkojen laatimiseen ja vahvistetaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja keskitettyä sopimista. Vahvistetaan inklusiivisia koulutusjärjestelmiä, lisätään investointeja osaamiseen ja paikataan osaamisvajeita.

Jatketaan OECD:n puitteissa työtä maailmanlaajuisen konsensuksen pohjalta ratkaisun löytämiseksi haasteisiin, joita talouden digitalisoituminen aiheuttaa verotukselle, ja valmistaudutaan toteuttamaan EU:n tason toimia viimeistään kesäkuussa 2021. Edetään aggressiivisen verosuunnittelun torjumisessa, kavennetaan verokiilaa ja tuetaan verotuksen painopisteen siirtämistä kohti hiilen hinnoittelua ja ympäristöverotusta.

3. Kansallisten institutionaalisten puitteiden vahvistaminen

Toteutetaan ja aikaistetaan uudistuksia, joilla poistetaan investointien pullonkauloja ja varmistetaan EU:n varojen, elpymis- ja palautumistukivälineen varat mukaan lukien, tehokas ja oikea-aikainen käyttö. Tehostetaan julkishallinnon, oikeus- ja terveydenhuoltojärjestelmät mukaan lukien, ja julkisten työvoimapalvelujen vaikuttavuutta ja digitalisointia. Kevennetään yritysten hallinnollista taakkaa ja parannetaan liiketoimintaympäristöä. Otetaan käyttöön tehoavat puitteet petosten, korruption ja rahanpesun torjumiseksi.

Edistetään konkreettisia toimia maksukyvyttömyyssääntöjen tehokkuuden, vaikuttavuuden ja oikeasuhteisuuden parantamiseksi, jotta voidaan selvittää järjestämättömät vastuut ja varmistaa pääoman tehokas kohdentaminen.

4. Makrotalouden vakauden varmistaminen

Ylläpidetään talouden luottokanavia ja jatketaan toimenpiteitä elinkelpoisten yritysten tukemiseksi niin kauin kuin se on tarpeen ennenäkemättömän kriisin aiheuttaman hätätilanteen aikana.

Pidetään pankkisektorin taseet terveinä muun muassa jatkamalla järjestämättömien lainojen käsittelyä erityisesti luomalla niille jälkimarkkinat.

5. Talous- ja rahaliiton viimeistely ja euron kansainvälisen aseman vahvistaminen

Edetään talous- ja rahaliiton syventämisessä euroalueen palautumiskyvyn lujittamiseksi viimeistelemällä pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni ja toteuttamalla aloitteita, joilla pannaan täytäntöön digitaalista rahoitusta, vähittäisrahoituspalveluja ja kestävää rahoitusta koskevia politiikkoja.

Lisätään pankkien kriisinhallintaa ja talletussuojaa koskevan kehyksen tehokkuutta, oikeasuhteisuutta ja yleistä johdonmukaisuutta, mukaan lukien vakaat pankkiunionin turvaverkot lyhyen aikavälin painopisteinä.

Edistyminen näillä osa-alueilla tukee osaltaan euron kansainvälisen roolin vahvistamista ja edistää EU:n taloudellisia etuja maailmanlaajuisesti, samalla kun kunnioitetaan kaikilta osin unionin sisämarkkinoita.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta*
*Puheenjohtaja*